

FEBERKURVA

FRIEDRICH GLAUSER

Feberkurva

Översättning Anna Bengtsson

ERSATZ

Fieberkurva

© Ersatz 2009
Originaltitel Fieberkurve
Översättning från tyska Anna Bengtsson
Redaktör & korrekturläsare Ola Wallin
Omslag Christer Jonson & Ersatz
Grafisk form & sättning Ola Wallin
Omslagsfoto © Ullstein Bild, Tyskland
Tryck Livonia Print, Lettland 2009
ISBN 978-91-88858-52-8

Översättningen är gjord med stöd av

swiss arts council

prohelvetia

Av Friedrich Glauser har tidigare utgivits:

Morfin (2007)

Överkonstapel Studer (2007)

Kinesen (2009)

www.ersatz.se

Historien om spådomskorpralen

»HÄR, läs!« sade Studer och höll fram ett telegram under näsan på sin vän Madelin. Det var mörkt framför justitiepalatset, Seine pressade sig kluckande mot kajkaternerna och närmaste gatlykta stod några meter bort.

»lille jakob hälsar till gamle jakob hedy«, lyckades kommissarien uttyda när han stod i ljuset av den flackande gaslågan. Även om Madelin hade arbetat vid Sûreté i Strasbourg för många år sedan och därför inte var obekant med tyska språket, var orden svåra att förstå. Så han frågade:

»Vad ska det här betyda, Stydère?«

»Jag har blivit morfar«, svarade Studer buttert. »Min dotter har fått en son.«

»Det måste firas!« beslöt Madelin. »Och dessutom passar det utmärkt. I dag fick jag nämligen besök av en man som ska med halvelvatåget till Schweiz, han bad mig sammanföra honom med en schweizisk kollega. Vi har stämt träff på en liten krog i Hallarna klockan nio. Få se nu . . . « Med vantklädda händer knäppte han upp rocken vars breda, välvda krage vilade mot bröstet, drog fram ett gammalt silverur och konstaterade att klockan var åtta. »Vi har gott om tid«, sade han nöjt. Och medan nordanvinden blåste mot hans ansikte gjorde han ett djupsinnigt uttalande: »När man blir gammal har man alltid tid. Märkligt! Är det så för dig också, Stydère?«

Studer muttrade. Men så vände han sig om med en tvärrörelse, då en gäll, kraxande röst sade: »Och skulle även jag kunna få framföra mina gratulationer? Eller? Till vår ärade inspektör? De hjärtligaste lyckönskningar?«

Madelin, lång, mager, och Studer, lika lång, fast mer massiv, med bredare axlar, vände sig om. Bakom dem skuttade en mycket liten människa – först visste man inte om det var en kvinna eller en man: den långa rocken räckte ned till fotknölnarna, baskern var neddragen till ögonbrynen, ylle-sjalen dolde näsan så att bara ögonen syntes, och även dessa var gömda bakom ett par stora hornbågade glasögon.

»Var försiktig, Godofrey!« sade kommissarie Madelin. »Så att du inte blir förkyld! Jag behöver dig i morgon. Den här saken med Koller är oklar. Men jag fick papperen först nu på kvällen. I morgon måste du undersöka dem! Det är något som inte stämmer med Kollers papper . . . «

»Tack, Godofrey!« sade Studer. »Men *jag* bjuder er båda på ett glas. Har man nu en gång blivit morfar får man inte snåla . . . « Och han suckade.

Lille Jakob hälsar till gamle Jakob, tänkte han. Nu var man morfar och hade alltså förlorat dottern en gång för alla. När man är morfar, då är man gammal – överflödig. Men det hade varit en strålande idé att fly från den tomma lägenheten i Kirchenfeld och disken i vasken. Särskilt från den gröna kakelugnen i vardagsrummet som bara frun kunde göra eld i: försökte man sig på det själv rykte och osade den som en dåligt rullad brissagocigarr – och slocknade. Här i Paris går man säker från sådana katastrofer. Man bor hos kommissarie Madelin, bemöts med aktning och är inte »överkonstapel« utan »inspektör«. Man kan sitta dagarna i ända hos Godofrey högst upp i laboratoriet under justitiepalatsets tak och se på hur den lille mannen analyserar stoft, genomlyser dokument. Bunsenbrännaren visslar lågt, ångan i elementen något högre, det luktar gott av kemikalier och inte av golvolja, som i polishuset i Bern . . .

De rektangulära marmorborden inne på krogen var dukade med vikta pappersservetter. En svart kamin stod mitt i rummet, plattan glödde. Den stora kaffemaskinen surrade på bardisken, och krögaren – hans armar var tjocka som låren på en normal människa – skötte själv serveringen.

Man började med ostron, och kommissarie Madelin gav sig hän åt sin favoritsysselsättning. Utan att fråga Studer hade han beställt in Vouvray 1926, tre flaskor på en gång, och han drack det ena glaset efter det andra. Emellanåt sörplade han i sig tre ostron som han tuggade innan han svalde. Godofrey smuttade på sitt glas som en försiktig flicka; hans händer var små, vita, hårlösa.

Studer tänkte på sin fru som hade rest till Frauenfeld för att bistå dottern. Han satt tyst och lät Godofrey pladdra på. Även Madelin teg. Två stora hundar – en mager dogg och en tovig newfoundland – fann sig lugnt och oberört i den lilla foxterrierns gläfsande . . .

Krögaren ställde en brun terrin med komage på bordet. Sedan serverades bitter sallad, tre hela flaskor stod åter framför de tre männen och var snart tomma, liksom fatet med den mycket mogna camemberten – den hade luktat riktigt illa, men den hade varit bra. – Då öppnade kommissarie Madelin munnen för att hålla ett tal, åtminstone verkade det så. Men av talet blev det ingenting, för dörren slog upp och in i rummet trädde en man som var så märkligt klädd att Studer undrade om man firade fastlag före nyår i Paris . . .

Mannen bar en snövit munkkåpa och en mössa som liknade en enorm, röd blomkruka, drejad av en slarvig kruk-makare. På fötterna – blottade, spritt språngande nakna – bar han öppna sandaler; man kunde se tårna, fotryggen; hälen var klädd.

Och Studer trodde inte sina ögon. Kommissarie Madelin, prästsmädaren, reste sig, gick fram till mannen, förde honom

till bordet och presenterade honom: »Pater Matthias från orden De vita fäderna . . . « Han nämnde Studers namn: detta var alltså inspektören från den schweiziska säkerhetspolisen.

Vit fader? Père blanc? – För överkonstapeln var det som om han drömde en av dessa märkliga drömmar som besöker oss efter en svår sjukdom. De är luftiga och roande på samma gång och tar oss tillbaka till barndomen och sagornas värld . . .

För pater Matthias såg precis ut som bröderna Grimms tappre skraddare som slog »sju i en smäll«. Ett glest grått litet skägg växte på hans haka och man kunde räkna stråna i mustaschen. Ansiktet var magert! Bara färgen på ögonen, de stora, grå ögonen, påminde om havet; moln drar fram över det – och ibland gnistrar en solstråle till över vattenytan som skuldlöst döljer den stora avgrunden . . .

Tre flaskor till . . .

Patern var hungrig. Under tystnad intog han en hel tallrik med komage, sedan en till . . . Han drack mycket, skålade med de andra. Han talade franska med en lätt brytning som påminde Studer om hemlandet. Och mycket riktigt, knappt hade mannen i vit kåpa stärkt sig med maten, så knackade han överkonstapeln på underarmen och sade:

»Jag är en landsman till er, från Bern . . . «

»A bah!« menade Studer, vinet hade stigit honom en aning åt huvudet.

»Men jag vistas sedan länge i utlandet«, fortsatte skraddaren – eh, vadå skraddare! Det här var ju en munk! Nej, ingen munk. En . . . en pater! Alldeles riktigt! En vit fader! En far som inte hade några barn – eller bättre upp, alla människor var hans barn. Men själv var man morfar . . . Skulle man berätta det för landsmannen, utlandsschweizaren? Behövdes inte! Kommissarie Madelin gjorde det:

»Vi firar vår inspektör. Han har fått telegram från sin fru med nyheten att han blivit morfar.«

Munken verkade glädja sig. Han lyfte sitt glas, skålade för överkonstapeln, Studer skålade tillbaka . . . Kom inte kaffet snart? Jo, det kom, och därtill en flaska rom. Och Studer, som kände sig underlig till mods – det där Vouvray! ett lömskt vin! – hörde kommissarie Madelin säga till krögaren att han kunde lämna romflaskan på bordet . . .

Bredvid överkonstapeln satt Godofrey, som i likhet med många småväxta människor var överdrivet elegant klädd. Men det störde inte Studer. Tvärtom, närheten till den lille dvärgen, som var en vandrande encyklopedi av kriminologiskt vetande, hade en tröstande och lugnande inverkan. Den vite fadern satt på andra sidan bordet, bredvid Madelin . . .

Och så var pater Matthias färdig med maten. Han knäppte händerna framför tallriken, läpparna rörde sig ljudlöst – ögonen slutna; han öppnade dem igen, sköt ut stolen en bit från bordet, lade vänster ben över det högra – två seniga, håriga vader skymtade under kåpan. Han sade: »Jag måste genast åka till Schweiz, herr inspektörn. Jag har två svägerkor där, en i Basel, den andra i Bern. Och det är mycket troligt att jag kommer att hamna i svårigheter och behöva polisens hjälp. Skulle ni i så fall vilja vara vänlig att bistå mig?«

Studer smuttade på kaffet och svor inom sig över Madelin, som hade varit alltför generös när han spetsat den heta drycken med rom; sedan tittade han upp och svarade (också han använde sig av det franska språket):

»Den schweiziska polisen sysselsätter sig normalt inte med familjeangelägenheter. För att kunna hjälpa er behöver jag veta vad det rör sig om.«

»Det är en lång historia«, sade pater Matthias, »och jag vågar knappt berätta den, för ni kommer alla«, han svepte med handen över sällskapet, »att skratta ut mig.«

Godofrey protesterade hövligt med sin papegojröst. Han kallade munken »min fader« – »mon père«, vilket Studer av någon oförklarlig anledning fann utomordentligt lustigt. Han skrattade i mustaschen, frustade medan han lyfte den fulla koppen till munnen och lät frustandet övergå i ett blåsljud för att inte väcka anstöt – som ville han undvika att bränna sig på kaffet . . .

»Har ni någonsin haft med klärvoajans att göra?« frågade pater Matthias.

»Spådomskort? Kristallskådande? Telepati? Kryptomnesi?« Godofrey mässade fram frågorna som en litanian.

»Jag märker att ni är insatt. Ni har haft en del med sådant att göra?«

Godofrey nickade. Madelin skakade på huvudet och Studer sade kort: »Bluff.«

Pater Matthias låtsades inte höra. Hans ögon skådade ut i fjärran – men fjärran, här på den lilla krogen, det var utskänkningsdisken med den glänsande perkulatorn. Krögaren satt därbakom och snarkade med händerna knäppta över magen. De fyra männen runt bordet var hans enda gäster. Livet på hans krog började först framåt tvåtiden, då de första kärrorna med växthusodlade grönsaker anlände . . .

»Jag skulle vilja berätta historien om en liten profet«, sade den vite fadern, »eller en spåman, om ni hellre vill, för denne spåman är skuld till att jag befinner mig här och inte på rundresa mellan de små posteringarna i södra Marocko, läsande mässan för de förlorade lammen i främlingslegionen . . .

Vet ni var Géryville ligger? Fyra timmar bortom all civilisation, närmare bestämt i Algeriet, på en högplatå, sjuttonhundra meter över havet, som det står inristat i en sten mitt på kaserngården. Etthundrafyrtio kilometer från närmaste tågstation. Luften är hälsosam där, jag sändes dit av priorn

i september förra året, eftersom jag har svaga lungor. Det är en liten stad, Géryville, det bor få fransmän där, befolkningen består till övervägande del av araber och spanjorer. Araberna har man inte mycket kontakt med, de är inte så pigga på att bli omvända. De skickar sina barn till mig – det vill säga, de tillåter att barnen går till mig . . . En bataljon ur främlingslegionen var förlagd dit upp. Legionärerna besökte mig ibland; min föregångare hade grundat ett bibliotek – och då kom de: korpraler, sergeanter, då och då även en menig, släpade med sig böcker eller rökte min tobak. Ibland kände någon av mina besökare behov att bikta sig . . . De som betraktar främlingslegionen som mänsklighetens avskum har ingen aning om vilka sällsamma ting som försiggår i dessa människosjälar, överväldigande omvändelser . . . Nåväl . . . En kväll kommer det en korpral till mig, han är kortare än jag; hans ansikte liknar ett förtvinat barns, sorgset och gammalt är det . . . Han säger att han heter Collani, han stakar sig och börjar berätta som i feber. Mannen avlägger ingen regelrätt kyrklig bikt. Han håller snarare en monolog, ett samtal med sig själv. Han behöver prata av sig allt möjligt som inte har med min berättelse att göra. Han pratar ganska länge, ungefär en halvtimme. Det är kväll och ett grönaktigt skymningsljus fyller rummet; det kommer sig av den lokala hösthimlen, den antar ibland märkliga färger . . . «

Studer vilade kinden i handen och lyssnade så uppmärksamt till berättelsen att han inte märkte hur hans vänstra öga förvreds; det såg ut som en sned springa, som ögat på en kines . . .

Högplatån! De stora vidderna! Det gröna kvällsljuset! Soldaten som biktar sig . . .!

Det var ändå något annat än det man såg dagligdags!

Främlingslegionen! Överkonstapeln mindes hur även han hade velat ta värvning en gång, tjugo år gammal hade han varit på den tiden, efter ett gräl med fadern . . . Men sedan hade han stannat i Schweiz för att inte göra modern bedrövad, gjort karriär och avancerat till kommissarie vid stads-polisen i Bern. Senare inträffade den där bankaffären som hade knäckt honom. Och den gången hade han känt samma önskan stiga inom sig, att lämna alltihop . . . Men där fanns hans fru, hans dotter – och han gav upp tanken, började om från början, tålmodigt och anspråkslöst . . . Det var bara det att längtan slumrade vidare inom honom: längtan efter vidderna, efter öknen, efter striderna. Så kom en pater och väckte allt till liv igen.

»Han pratar alltså på ganska länge, korpral Collani. I sin kakigröna kapott ser han ut som en kameleont i behov av rekreation. Han är tyst en stund, jag vill resa mig och låta honom gå med ett par tröstande ord, då börjar han plötsligt med helt förändrad röst, rå och djup i klangen, som om en annan talade genom honom, och rösten tycks mig märkligt välbekant: 'Varför tar Mamadou linneduken från sängen och gömmer den under sin kapott? Ah, han vill sälja det i staden, den usla hunden! Jag ansvarar för sängkläderna. Nu går han nedför trappan, tvärs över gården fram till gallret. Naturligtvis, han vågar inte gå förbi vakten! Och vid gallret väntar Bielle på honom, tar linneduken. Vart ska Bielle? Aha! Han springer till juden i gränden . . . Han säljer linneduken för en duro . . .'«

»En duro«, förklarade Madelin, »är ett femfrancmynt av silver . . .«

»Tack«, sade pater Matthias och tystnade. Han sträckte ned handen under bordet, sysslade med kåpan som tydligt hade en djup ficka, och förde upp i ljuset: en näsduk, ett förstoringsglas, en rosenkrans, en flätad plånbok av rött läder

och till slut en dosa med luktsnus. Ur denna tog han en rejäl pris. Sedan snöt han sig högt och ljudligt, krögaren spratt till, den vite fadern fortsatte:

»Jag säger till mannen: 'Collani! Vakna, korpral! Ni drömer!' Men han pladdrar vidare: 'Jag ska lära er att förskingra militär egendom! I morgon ska ni lära känna Collani!' Då griper jag tag i hans axlar och skakar honom ordentligt, för jag börjar känna mig illa till mods. Han vaknar verkligen upp och ser sig förvånat omkring. 'Vet ni vad ni har berättat för mig?' frågar jag. 'Javisst', svarar Collani. Och upprepar för mig vad han berättat under transen – för det är väl så tillståndet kallas . . .?«

»Alldeles riktigt!« inflikade Godofrey ivrigt.

»Ja, sedan tar han adjö. Nästa morgon klockan åtta – det var en mycket klar morgon, man kunde se de stora saltsjöarna gnistra i fjärran – går jag ut ur huset och stöter ihop med Collani, ledsagad av Fourier och kaptenen. Kapten Pouette berättar vad Collani meddelat honom, att det sedan en tid försvunnit linnedukar från bataljonen. Och Collani känner till såväl tjuven som hälar. Tjuvarna är redan gripna, nu står hälar på tur. – Collani såg ut som en vattenfinnare utan slagruta. Hans ögon blickade stelt, men han var vid fullt medvetande . . .

Jag ska inte tråka ut er mer. Hos en jude som sålde lök, fikon och dadlar i en minimal butik hittade vi fyra linnedukar på botten av en apelsinlåda . . . Mamadou var en neger från bataljonens fjärde kompani, han erkände stölden. Bielle, en rödhårig belgare, tog först till lögner, sedan erkände även han . . .

Från och med denna stund kallade man Collani uteslutande för spådomskorpralen, och bataljonsläkaren, Anatole Cantacuzène, organiserade seanser med honom: borddans, automatisk skrift – kort sagt försökte man sig på alla de ogud-

aktiga dumheter som spiritister i vårt land sysslar med utan att ha en aning om vilka faror de utsätter sig för.

Mina herrar, ni frågar er varför jag berättar denna långrandiga historia för er . . . Bara för att visa varför jag inte kunde reagera med likgiltighet när Collani en vecka senare berättade saker som angick mig, *mig* personligen . . .

Det var den 28 september. En tisdag.«

Pater Matthias tystnade, skylde sina ögon med handen och fortsatte:

»Collani kommer. Jag talar med honom som det är min prästerliga plikt att göra, vädjar till honom att sluta med de djävulska experimenten. Han är omedgörlig. Och plötsligt blir hans blick tom igen, ögonlocken döljer ögonen till hälften, hans mun spricker upp i ett obehagligt, hånfullt leende och blottar de breda, gula tänderna, och sedan säger han med den där rösten som verkar så välbekant: 'Hej på dig Matthias, hur är det?' – Det var min brors röst, min bror, som hade dött femton år tidigare!«

De tre männen runt bordet på den lilla krogen i Paris marknadshallar mottog denna upplysning med tystnad. Kommissarie Madelin log svagt, som man gör efter ett dåligt skämt. Studers mustasch darrade, orsaken till detta var inte helt lätt att fastställa . . . Bara Godofrey ansträngde sig för att mildra den pinsamma stämningen efter den osannolika historien. Han sade: »Gång på gång tvingar oss livet att umgås med spöken . . . «

Det kunde uppfattas som djupsinnigt. Pater Matthias sade mycket tyst: »Den främmande och ändå så välbekanta rösten talade till mig genom spådomskorpralens mun . . . «

Studers mustasch slutade darra, han böjde sig fram över bordet . . . Mannens tonfall! Det lät oäkta, överdrivet, spelet! Överkonstapeln från Bern kastade en blick på Madelin. Fransmannens knotiga ansikte var en smula förvridet. Även

kommissarien hade alltså uppfattat den falska tonen! Han lyfte handen, lade den mjukt på bordet: »Vi låter honom tala! Avbryt inte!« Och Studer nickade. Han hade förstått . . .

»'Hej på dig Matthias! Du känner väl igen mig? Trodde du att jag var död? Jag är så levande som någonsin förr . . . ' Och då märkte jag för första gången att han talade tyska! – 'Matthias, skynda dig, om du vill rädda de gamla kvinnorna. Annars kommer jag och hämtar dem. De kommer att . . . ' Då övergick rösten, som inte tillhörde Collani, i en viskning, så att jag inte uppfattade orden som följde. Och sedan igen, högt och tydligt: 'Hör du hur det visslar? Det visslar, och detta visslande betyder döden. Femton år har jag väntat! Först hon i Basel, sedan hon i Bern! Den ena var klok, hon genomskådade mig, henne tar jag sedan. Den andra har inte tagit väl hand om min dotter. För det ska hon straffas.' Ett skratt och sedan tystnade rösten. Den här gången var Collanis sömn så djup att det var svårt att väcka honom . . .

Äntligen öppnar han ögonen, han ser på mig, häpet. Då frågar jag spådomskorpralen: 'Vet du vad du har berättat för mig, min son?' – Först skakar Collani på huvudet, sedan svarar han: 'Jag såg en man som jag vårdade i Fès för femton år sedan. Han dog i en elak feber . . . Det var 1917, under världskriget . . . Sedan såg jag två kvinnor. Den ena hade en vårta intill vänster näsvinge . . . Mannen den gången i Fès – vad hette han nu? vad hette han? – Collani gnuggar sig i pannan, han hittar inte namnet, jag hjälper honom inte heller – 'mannen i Fès gav mig ett brev. Jag skulle skicka det efter femton år. Jag har skickat det. På hans dödsdag. Den 20 juli. Brevet är avsänt, ja, det är avsänt!' skriker han plötsligt. 'Jag vill inte ha mer med saken att göra! Outhärdligt är det vad det är!' skriker han ännu högre som om han besvarade förebräelser från en osynlig närvaro i rummet. 'Jag behöll en kopia. Vad ska jag göra med kopian?' – Spådoms-

korpralen vrider sina händer. Jag lugnar honom: 'Ge mig avskriften av brevet, min son. Det kommer att lätta ditt samvete. Gå! Nu genast!' – 'Ja, fader', säger Collani, reser sig och går mot dörren. Jag kan fortfarande höra spikarna i hans skosulor gnissla mot stenen framför min husdörr . . .

Och sedan såg jag honom aldrig mer! Han försvann från Géryville. Man antog att Collani hade deserterat. Fallet utreddes på order av bataljonschefen. Man fick veta att en bil anlant till Géryville och lämnat staden samma natt. Kanske var spådomskorpralen en av passagerarna . . . «

Pater Matthias tystnade. Det enda som hördes i det lilla rummet var den tjocke värdens snarkningar och däremellan, mycket tyst, tickandet från ett väggur . . .

Den vite fadern tog handen från ansiktet. Hans ögon var lätt rödkantade, och deras färg erinrade fortfarande om havet – men nu vilade dimbankar över vattenytan och dolde solen. Den gamle mannen, som liknade den tappra skräddaren, mönstrade sina åhörare.

Det var inget enkelt företag att berätta en spökhistoria för tre garvade kriminologer. En lång stund lät de tystnaden råda runt bordet, sedan slog en av dem, Madelin, handflatan i bordet. Värdens for upp.

»Fyra glas!« befallde kommissarien. Han fyllde dem med rom, sade torrt: »En styrketår kommer att göra er gott, fader.« Och pater Matthias tömde lydigt sitt glas. Studer drog fram ett långt läderetui ur bröstfickan, konstaterade bedrövat att det bara fanns en brissago kvar, tände den omständligt och gav sedan Madelin eld, eftersom denne just stoppat sin pipa. Med rökdonet gav kommissarien tecken till sin schweiziske kollega att börja med det rutinmässiga förhöret.

Nu sköt även Studer ut stolen från bordet, stödde armbågarna mot låren, knäppte händerna och började fråga, långsamt och eftertänksamt, medan han höll blicken sänkt.

»Två kvinnor? Er bror gjorde sig väl inte skyldig till bigami?«

»Nej«, sade pater Matthias. »Han skilde sig från den första frun och gifte om sig med hennes syster, Josepha.«

»Jaså. Skilde sig?« upprepade Studer. »Jag trodde inte att sådant förekom bland katoliker.« Han höjde ögonen och såg att pater Matthias rodnade. Från den mycket höga pannan drog en våg av blod över det brunbrända ansiktet – och lämnade huden märkligt gråfläckig.

»Jag konverterade till katolicismen när jag var arton«, sade pater Matthias tyst. »Sedan försköts jag av familjen.«

»Vad hade er bror för yrke?« frågade Studer vidare.

»Geolog. Han prospekterade efter malm i södra Marocko: bly, silver, koppar. För den franska regeringen. Och sedan dog han i Fès.«

»Ni har sett dödsattesten?«

»Den skickades till andra frun i Basel.«

»Ni känner er brorsdotter?«

»Ja, hon bor i Paris. Hon arbetade för min avlidne brors sekreterare.«

»Alltså«, menade Studer och drog fram en anteckningsbok ur fickan – det var en liten ringpärm som doftade starkt av juftläder, en julklapp från hans fru som alltid irriterat sig på hans billiga vaxdukshäften. Studer öppnade den.

»Ge mig adressen till era båda svägerskor«, bad han hövligt.

»Josepha Cleman-Hornuss, Spalenberg 12, Basel. – Sophie Hornuss, Gerechtigkeitsgasse 44, Bern.« Patern talade en smula andfått.

»Och ni menar verkligen, fader, att en fara hotar de gamla kvinnorna?«

»Ja, verkligen . . . inget tvivel om saken . . . vid min själs salighet!« Ännu en gång hade Studer velat säga åt den lille

mannen med skraddarskägget: »Spara på brösttonerna!«
Men det gick inte för sig. Han sade bara:

»Jag ska fira nyår här i Paris, sedan tar jag nattåget och anländer till Basel på nyårsdagens morgon. När åker ni till Schweiz?»

»I . . . i natt!«

»Då hinner ni fortfarande ta en taxi«, hördes Godofreys papegojröst.

»Herregud, ja, ni har rätt. Men hur . . . ?«

Kommissarie Madelin doppade en sockerbit i sin rom, och medan han sög på denna canard ropade han ett ord till den snarkande krögaren.

Denne hoppade upp, störtade mot dörren, stack två fingrar i munnen. Visslingen var så genomträngande att pater Matthias höll för öronen.

Och sedan var historieberättaren försvunnen.

Kommissarie Madelin muttrade: »Jag skulle bara vilja veta en sak. Tror karln att han har med barnungar att göra? Stydère, jag beklagar. Jag trodde att han hade viktigare saker att berätta. Och honom skickar de till mig. Han har beskyddare, höga beskyddare! Men betalade inte ens en runda! Sannerligen, han är ett barn!«

»Förlåt, chefen«, invände Godofrey. »Det stämmer inte. Barn och änglar står på jämbördig fot och tilltalar varandra med du. Men vår pater duar inte änglarna . . . «

»Hä?» Madelin spärrade upp ögonen och även Studer betraktade den överelegante lille dvärgen med bestörtning.

Godofrey lät sig inte rubbas i sitt lugn.

»Änglarna duar man bara om man har ett rent sinne. Vår pater är full av ränker. Ni kommer att höra av honom igen! Men nu«, han vinkade till värden, »nu dricker vi champagne och skålar för inspektörens barnbarn.« Och han upprepade de tyska orden i telegrammet med kraftig fransk

brytning. Studer skrattade så att han fick tårar i ögonen och sedan flödade champagnen.

För övrigt var det bra att kommissarie Madelin hade polisbrickan på sig. Annars hade de tre männen troligen blivit arresterade för att de störde nattfriden klockan två på morgonen. Studer hade föresatt sig att lära sällskapet sången om »Brienzer Buurli« och en uniformerad polis tyckte inte att en boulevard i Paris lämpade sig för sånglektioner. Han blev dock resonlig när han förvissat sig om de tre männens yrkestillhörighet. Och så kunde Studer fortsätta att förmedla Berns kultur till sina kolleger vid säkerhetspolisen i Paris. Han lärde dem: »Ingenstans går det så lustigt till som i Emmental . . . « och ordet »Emmental« gav honom tillfälle att utveckla skillnaden mellan gruyère- och emmentalerost. För i Frankrike härskade den kätterska föreställningen att all schweizerost kom från Gruyère . . .